

Govor predsednika Državnega sveta mag. Blaža Kavčiča na 2.
konferenci o inovativni lokalni skupnosti na temo
“Vloga inovativnih lokalnih skupnosti pri razvoju sodobne družbe”
(Šentrupert, 11.3.2011)

Spoštovani,

Kako izmeriti inovativnost je lahko pomembno vprašanje. Eno izmed zanimivih načel, ki sem ji spoznal v letih mojega delovanja za mednarodno svetovalno podjetje je: Kar merimo, tudi naredimo! What gets measured, gets done! Verjetno pa se bomo strinjali, da na širših družbenih posledicah lahko zelo konkretno ugotovimo kako močan je duh inovativnosti v neki državi, v podjetju, v lokalni skupnosti. Ko pridem v Šentrupert začutim duh inovativnosti in si želim, da bi se ga vsi mi, kar se le da, nalezli. Zakaj se mi zdi to tako pomembno? V Državnem svetu Republike Slovenije smo več kot leto dni nazaj ustanovili Svet za inovativno družbo in inovativnost opredelili kot temeljni vzvod oblikovanja in udejanjanja nove družbeno-gospodarske paradigme. Novega, bolj poštenega, a hkrati dinamičnega družbenega dogovora. A ljudje, ki so nezadovoljni, razočarani, besni na politiko, besni na slabo gospodarsko situacijo – ljudje v takem razpoloženju bodo težko sproščali svoje inovacijske potenciale v smeri javnega dobra in dobrega za sebe. Potrebujemo spremembo stanja duha tako v Sloveniji, kot v EU in v svetu. Tudi na eksplozivno raven **neravnovesij** na osebni ravni, na nacionalnih ravneh in na globalni ravni smo v Državnem svetu opozorili v dokumentu o vzrokih družbene krize izpred dobrih dveh let. Kdor po dogodkih v Tunisu, Egiptu, Libiji, na Hrvaškem tega ni pripravljen videti in priznati, naj odpre oči svojega uma, ali srce, če se zaradi zaverovanosti v svoje osebne privilegije temu upira.

Nobenega dvoma ni da potrebujemo **spremembe**, temeljite družbene spremembe v pogledih na to kako gospodarimo z omejenimi planetarnimi bogastvi, kako delimo ustvarjeno, kakšni smo do družbenega in do naravnega okolja, kakšni smo do sebe. Tako pomembne spremembe bomo lahko oblikovali in uresničevali samo skupaj, kot visoko motivirani državljani. Pomembnih pozitivnih sprememb na bolje ne bomo mogli doseči s še tako dobrim načrtom, če se za ta načrt ne bo ogrela prepričljiva večina. Kako doseči motiviranost večjega števila državljanov, kako doseči **gostoto zavesti** za spremembe na bolje? O Herzbergovih higienikih ob tej priložnosti ne bi govoril, čeprav so izjemno pomembni. Raje bi izpostavil najpomembnejšega, najmočnejšega med motivatorji. To je **uspeh**. Človeka najbolj motivira uspeh, dosežek! In spodbujanje inovativnosti na lokalni ravni je ena od najbolj učinkovitih poti za omogočanje širokemu krogu ljudi da občutijo veselje uspeha. Zato spoštovani, sem vesel in počaščen, da sem danes med vami na tem dogodku.

Obstaja pa tudi merilo inovativnosti, ki se izraža v kakovosti življenja in blaginji ljudi, ki v nekem prostoru živijo. Ti v spodbudnem okolju lahko razvijajo svoje

talente in z ustvarjalno energijo in inovativnimi zamislimi to okolje bogatijo. Ali pa, po drugi strani, uživajo v stvaritvah in rezultatih ustvarjalnih prispevkov drugih. Inovativnost namreč ni sama sebi namen. Inovativnost je preprosto način, kako nek posameznik ali skupnost dosega razvojne cilje, kako se uspešno razvija.

V okolju, ki ga zaznamujejo vse hujša konkurenca in resne svetovne spremembe, so inovativne prakse in ustvarjalne rešitve odskočna deska do družbenega razvoja in blaginje. Z usmerjeno kombinacijo znanja, idej in procesov je mogoče doseči konkurenčno prednost. Pri tem ne gre izključevati prav nikogar. Inovativnost ne prenese hierarhije, ne more biti zaukazana, zapovedana, saj nastaja v samoniklih vizijah posameznikov, v idejah, ki jim je vredno prisluhniti. Tudi zato je tako zelo pomembno razvijati kulturo dialoga. Ustvarjalna skupnost mora biti kot goba, ki srka ideje od vsepovsod, ki je radovedna in ambiciozna. In šele kot taka je lahko v perspektivi časa tudi uspešna.

Okolje je ključno za razvoj inovacij. To ne velja le za države, temveč tudi za lokalne skupnosti. Spremembe in inovacije se lažje razvijajo v okolju, kjer so se ljudje pripravljene aktivirati, prevzemati odgovornost, se soočati z napakami, se hitro učiti in se seveda tudi veseliti svojega napredka. Ključno je motivacijsko okolje, ki je odprto za neobičajne, izvirne in drzne predloge ter ideje, ki želi prepoznati nekaj novega v samem sebi in to nadgraditi v novo kvaliteto, nov produkt, v novo odličnost. Inovativnost vidim kot gradnik odličnosti, kot pot do odličnosti. In ravno v poti je bistvo doseganja bolj proaktivne in pozitivne družbene situacije.

Danes živimo v času, ko je meja med globalnim in lokalnim zelo zabrisana. Lahko bi rekli, da lokalno celo nevarno izginja. Wikipedična družba je s sodobnimi informacijskimi orodji prisotna vsepovsod, pronica v vse družbene pore. Posameznik je postal del globalnega informacijskega uma, vsi skupaj pa nevarno tonemo v morje povprečnosti, kjer je vse enakega okusa. Zato je ena od nalog lokalnih skupnosti, da skrbno ohranjajo in razvijajo prvine svoje lokalne identitete, svoje tradicije. Prav lokalno je tisto, kar nas ločuje od globalnega in to je danes lahko dodana vrednost! Običaji, navade, obrt, kulinarika, narečja... vse to je odraz našega izvornega naravnega okolja, ki je v stoletjih kreiralo družbeno okolje in nas same. Lokalne posebnosti postajajo kot živa preživeta tradicija vse večji izziv načrtovalcem v prihodnosti. Potrebna je vizija, kako staro umestiti v novo in oblikovati novo kvaliteto. Tako se na primer tudi ne sprašujemo več, ali je lokalna trajnostna samooskrbnost anahronizem iz preteklih časov ali pa je to družbeni model prihodnosti. Ali so civilne iniciative zgolj odraz krize vodenja ali nov način mrežnega družbenega delovanja. Inoviranje v smeri trajnostnega razvoja postaja sestavni model podjetniškega razmišljanja, pa naj gre za kmetijstvo, gozdarstvo, obrt ali turizem. Pri tem bi po zgledu tujine aktivnejšo vlogo lahko prevzele tudi regije, o katerih pa v Sloveniji zaenkrat še ni celovitega konsenza. Za lokalno raven je pomembno tudi učinkovito izkoriščanje razpoložljivega javnega financiranja in zagotavljanje boljših rezultatov.

Dovolite mi, da ob tem izpostavim tudi primer občine Šentrupert, ki je gostitelj današnjega dogodka. Že ob nedavnem odprtju razstave Rastoča knjiga Šentrupert in Rastoča knjiga svetovne mladinske književnosti sem dobil zelo dober občutek, da je mlada občina Šentrupert trdno na poti ustvarjalnih sinergij in da se območju Mirenske doline obeta močan razvojni premik v smeri odličnosti. Inovativnost mora imeti podporo v prilagodljivi, odzivni, inovativni in učinkoviti občinski oz. javni upravi. Tako za pripravo projektov, kot za dejavno spodbujanje tistih organizacij, društev ali poslovnih subjektov, da delujejo trajnostno. Za to pa je potrebna jasna vizija in smelo vodenje.

Vzemimo primer projekta Rastoča knjige, ki si jo lahko ogledamo v tej dvorani. Z Rastočo knjigo Šentrupert se je občina pridružila vseslovenskemu projektu predstavitve slovenske odličnosti. Gre za projekt, v katerem od samega začetka sodeluje Državni svet, in ki povezuje vse generacije Slovencev, zelo različnih poklicnih in interesnih profilov, doma in po svetu. Razstavljeno gradivo šentrupertske odličnosti je ne le simbolni ampak dejanski živi prostor povezovanja tradicije prednikov in ustvarjalnih potencialov mladih generacij - to pa je več kot odlična popotnica za kreativnost sedanjih in prihodnjih rodov. Prav socialni kapital, ki se kaže v tesni povezanosti generacij, generacijskem sožitju, spoštovanju in izmenjavi znanj in veščin, je odločilen pri spodbujanju ustvarjalnosti in inovacijske dejavnosti vseh generacij. Ta proces ni nikoli končan. Ustvarjalnost je postala del vseživljenjskega učenja, ki je pospeševalec inovacij in ključni dejavnik za razvoj osebnih, poklicnih, podjetniških in socialnih kompetenc.

Ustvarjalnosti in inovativnosti si ne moremo na hitro pridobiti takrat, ko nam gre slabo, pridobimo si ju lahko samo skozi dolgotrajen proces, kajti obe kategoriji sodita med trajnostne dejavnosti človeka, pridobljene z učenjem, vzgojo, izmenjavo izkušenj in talentom. Vse to pa je na podlagi dobrih komunikacijskih orodij mogoče uspešno povezati v učinkovito sistemsko celoto. Zato se na gospodarsko krizo ne smemo odzvati z zmanjšanjem naložb v znanje in inovacije. Moramo pa marsikaj postoriti pri načinih teh vlaganj. Biti moramo dovolj samozavestni, da bomo zaupali v kakovost lastnih idej in v svojo sposobnost prilagajanja. Kajti Slovenija potrebuje inovativnost in pravičnejšo ter uravnoteženo družbeno-gospodarsko paradigmo, ki bo upoštevala pozitivne izkušnje preteklosti in bo obenem odprta do novih spoznanj.

Spoštovani,

svet se deli na inovativne družbe, ki predstavljajo 20 odstotkov človeštva, preostali del je povprečen, rutinski. In Slovenija želi biti inovativna! Naj ob tej priložnosti čestitam vsem mladim dobitnikom nagrad za inovacijsko komuniciranje in inovacijsko novinarstvo, ter dobitnikom InLoCom nagrade najbolj inovativnim občinam oziroma nagrajenim "naj inovativnim lokalnim skupnostim". Od srca čestitam idejnim pobudnikom konference, ter iniciatoriki InCo gibanja mag. Violeti Bulc.